

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 36. De injuriis & damno dato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

adulterio, habeatur innocens; sin secus, reus, *ca. ult. hoc tit.* Exempla refert Covar *lib. 4. Var. re. fol. 23.* Et ibid in *Annotat.* Uffellius. Delrio, *Disquisit. magic. lib. 4. cap. 4. g. 4. Sect. 3.*

2. Cæterum hæc purgatio tribus de causis merito à sacris Canonibus reprobata & vetita est. Prima, quia per eam sæpè contingeret quem condemnari, qui esset absolvendus, & absolvi, qui condemnandus, *d. c. 2. h. tit.* Secunda, quia inventa à diabolo, *can. Mennam, can. consulisti 2. quest. 5.* Tertia, quia per eam teneretur Deus, *d. c. ult. hoc tit.* Ubi tamen publica salus duellum exposceret, licitum esset, imò laudabile, *arg. text. in l. 1. §. sed si quis operas D. De postulando;* ubi licet locans operas, ut cum bestiis pugnet, sit infamis, tamen non est infamis, qui locat operas, ne ex pugnet feram, regionem noxiam. Videatur plenius de utraque hæc purgatione Tholoian. *Synag. Juris Vniuersi l. 48. c. 35.*

TITULUS XXXVI.

De Injuriis & damno dato.

§. 1.

De Injuriis & earum pœnis.

1. Injuria generaliter & specialiter sumitur.
2. Specialiter pro contumelia, & sit re aut verbis.
3. Pœna injuriantium ex utroque jure.

IN judicio criminali prosequendo & terminando non solum de pœna, ob crimen commissum luenda, tractandum est, verum etiam de privata injuriarum aut damni dati reparatione. Sed & cum deficiente accusatore, & purgatione Canonice præstita, absolvendus sit reus, teneaturque accusator sive denunciator accusato actione injuriarum & de damno dato, ideo recto ordine subnectit hunc Tit. Pont.

1. Injuria dupliciter sumitur, generaliter & specialiter. Generaliter dicitur omne id, quod non jure fit, indequè suam appellationem habet, *l. 1. D. De injuriis.* Specialiter rursus tripliciter sumitur: primò, pro contumelia, quæ à contemnendo dicitur; secundò, pro culpa seu damno, culpa & non jure dato, ut in *Leg. Aquilia*; tertio, pro iniquitate seu injustitia, ut quando Judex inique & injustè judicat. Hic verò sumitur pro contumelia; & duobus potissimum modis fit, re & verbis. Re, si manus

alicui inferantur; ut si quis alium pulset aut verberet. Verbis fit dupliciter; Primò, quando quis ad contumeliam alterius verba contumeliosa profert. Unde & convitium dicitur: significat enim convitium injuriata verbis factam, *d. l. 1. §. 1. D. eod.* maximè si cum vociferatione & in cœtu hominum fiat, aliàs non dicitur propriè convitium, sed infamandi causâ dictum, *l. 1. §. ait Prator:* veluti si quis in cœtu hominum alium appellet securam, nebulonem: si dicat, Tu mentiris licet addat, salvo honore; quia verbum injuriosum præcedens declarat voluntatem injuriantis, quæ deest in reservatione inde facta, & quia dici solet, protestationem repugnantem cù ipso actu esse nullam, *arg. l. Cum precario D. De precario.* Secundò fit litteris seu scriptura: ut si quis librum ad infamiam alicujus pertinentem aut carmen famosum, vel historiam scripserit, composuerit, ediderit, dolo ve malo fecerit, quo quid eorum fieret, si ve suo sive alterius nomine, vel sine nomine: item qui emendum vendendūve curaverit, *l. Lex Cornelia 5. §. si quis lib. 9. D. h. s. aut in venerit, legerit, nec corruperit, sed dolo se manifestarit, l. unica Cod. De famosis libellis.*

Ex famoso autem libello gravissima nascitur injuria, quæ pœna capitali punitur *d. l. unica C. De fam. libellis:* nempe si criminaliter agatur: alioqui si civiliter, condemnatus jubetur esse inestabilis, *d. §. si quis librum.* Eaque pœna constituta est non tantum in auctorem libelli, sed & in eum, qui de via repertum non deceperit, sed evulgaverit & in publicum projecit, ut à quovis legeretur.

Cæterò quod ad pœnas & æstimationem injuriarum attinet, illud hic præmittendum est, injurias quasdam pertinere ad læsionem corporis, ut cum quis pulsatur aut verberatur; quasdam ad læsionem dignitatis, ut cum comes matronæ abducitur: alias ad infamiam, ut cum pudicitia alicujus attentatur, *d. l. 1. §. 2.* alias ad læsionem rerum, ut in *Tis. Ad Leg. Aquiliam* Rursus ex his quasdam dici injurias atroces, quasdam leves. Atroces sunt contumeliosiores & majores, habita ratione personæ, temporis, loci & rei, prout hæc omnia explicantur in *l. Aus factus. s. ff. de pœnis. l. Prator edixit ff. atrocem, cum l. sequenti ff. hoc tit. §. atroc. Instit. eod.*

Pro varietate igitur injuriæ, atrocis vel levis, crescit vel minuitur æstimatio injuriæ, Agitur

Agiturque ob injuriam aut civiliter, aut criminaliter Civiliter, ad æstimationem injuriæ, ut scilicet Judex tanti reum condemnet, quanti injuriam passus æstimaverit, vel minoris, prout ei visum fuerit. §. In Summa juncto §. Pœna Instituit eod. Criminaliter agitur ad pœnam extraordinariam, officio Judicis reo irrogandam. Et quidem utroque hoc modo agitur ex præscripto juris Civilis, quo etiam una actio tollit aliam, l. 6. 7. & ult. D. eod. quia utramque judicium ad pœnam & vindictam comparatum est, & unum idemque delictum vindicari iterum non debet, l. Senatus 14. D. De accusationib.

At jure Pontificio si quis in Clericum aut Religiosum violentas manus injecerit, excommunicatur ipso facto, can. Si quis suadente xvii. q. 4. c. 5. cum similibus inf. De sent. excommunicat. & in eum, qui Cardinalem fuerit hostiliter insecutus vel percussit, &c. veluti in reum læsæ majestatis advertitur, c. Felicis de pœnis in 6. ubi plenius vide. Qui autem in Episcopum hæc perpetraverit, eisdem ferè pœnis coercetur. Clement. 1. De pœnis c. unico eod. s. in 6. Deniq; qui in alterius famam publicè scripturam aut verba contumeliosa confixerit, & repertus scripta nō probaverit, flagellari debet. Qui autem libellum famosum invenir, nec ruperit, quasi auctor hujusmodi delicti utroque Jure puniendus est, can. 1. & ult. V. q. 1. l. unica Cod. De famosis libellis.

§. II.

De Damno dato.

1. Damnum quoquo modo datum reparari debet.
2. Visus victori condemnatus in expensas.

Sed probato crimine reus ante omnia damnum alteri injuriâ quoquo modo, etiam levissimâ culpâ datum, sive per se, cap. 1. 2. & 3. h. t. sive per alium, vel alii opem ferendo, c. ult. eod. plane resarcire debet, d. c. 1. & c. 6. eod. sive Clericus sit, sive laicus, cap. Olim 7. h. t. sive dampnum datum sit in rebus vel animatis vel inanimatis, toto Tit. D. & Cod. Ad L. Aquiliam & potissimum, l. In lege D. eod. quia factum suum cuique nocere debet, non alteri, ut habet, regula Juris, l. Imperitia 132. D. de R. l. cum non debeat quis affectare id, in quo vel intelligit vel intelligere debet infirmitatem imperitiamve suam alicui futuram periculosam,

Idem est in eo, cujus negligentia damnum illatum est: ut in Medico, qui deseruit curationem ægroti; in Notario, cujus negligentia error in instrumento admittitur, in eo, qui negligenter ignem custodivit ne longius seipset etiam hi omnes & similes ad restitutionem damni rectè conveniuntur, ut latius tradit Casus in Summa lib. 3. tit. 2. §. damnum, quem plenius vide, ut de ea, quæ traduntur in Tit. Instit. Ad L. Aquiliam, & De noxalib. actionibus, ne superflue, quæ ibi traduntur, repetamus.

2. Non solum autem damnum illatum resarcire reus debet, sed & expensas, quas occasione litis injustè motæ ad verlatius justè taceat, refundere tenetur, d. c. Olim 7. h. t. 4. inf. De pœnis: quia regulariter victus victori in expensas condemnatur, etiam in causis civilibus & pecuniariis cap. Propterandum §. sive autem Cod. De judiciis. Ad id ut statutum de damnis non resarcionis dispensans, etiam si quis illud servare juraverit, non extendatur ad expensas, c. 8. In nostra 8. h. t. quia aliud appellatur damnum, aliud expensæ; & juramentum strictè accipiendum est de iis tantum, de quibus expressim fuerit actum.

TITULUS XXXVII.

De pœnis.

§. I.

Pœnæ quotuplices & quo pacto infligenda.

1. Pœna à mulctâ in quibus distinguitur.
2. Pœna alia Civilis, alia Criminalis.
3. Civilis alia Conventionalis, alia Legalis, alia Judicialis.
4. Criminalis alia Perpetua, alia Temporalis.
5. Temporalis alia Pecuniaria, alia Corporalis, alia Spiritualis.
6. Pœna item alia est personalis, alia Realis, alia Mixta.
7. Item alia Capitalis, alia non capitalis.
8. Iudex Ecclesiasticus secundum Canones judicanda debet.
9. Quid iudex in infligenda pœna attendere debet.
10. Etiam hæredes delinquentium jure Canonico interdum puniri.
11. Iudex Ecclesiasticus quatenus pœnam pecuniariam infligere possit.

Rei